

Mgr. Daniel Herman  
ředitel Ústavu

Praha, 11. října 2011

Č.j.: UST – 1-15/2011

Počet listů: 3

Vážený pane předsedo,

na základě Vaší žádosti o zodpovězení otázek, jež vyplynuly z jednání Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice ze dne 5. října 2011, zasílám požadované odpovědi.

- ad 1) Zda byly zkontrolovány archiválie, které prošly digitalizací? Kolik jich touto kontrolou prošlo a kolik jich bylo při digitalizaci poškozeno? A jak poškozeno?

Vzájemná spolupráce Ústavu pro studium totalitních režimů (dále jen „Ústav“) a Archivu bezpečnostních složek (dále jen „Archiv“) v oblasti převodu dokumentů a archiválií do elektronické podoby (digitalizace) byla a je mezi oběma složkami upravena rámcovou, resp. realizační dohodou, která s odkazem na příslušné směrnice obou ředitelů podrobně stanoví součinnost příslušných pracovišť.

Digitalizace u předchůdců Archivu sice v souladu s přijetím zákona č. 107/2002 Sb. probíhala zřejmě již od roku 2003 (Ministerstvo vnitra, Úřad pro zahraniční styky a informace, Ministerstvo obrany, Vojenské zpravodajství), nicméně nejsou k dispozici podklady, které by nasvědčovaly úpravě postupů při rozešívání archiválií či dokumentů před digitalizací, případně zachycení jejich fyzického stavu po rozešítí.

Ve spisovně Archivu je evidován pouze záznam „o poškození archiválie“ z 1. dubna 2009, který se vztahuje k archivnímu materiálu z fondu 425 (Židovské organizace), u něhož bylo po návratu materiálu zpět na příslušné oddělení zjištěno, že listy ve složkách jsou přeházené a zohýbané, ač byly původně sešité sponkami a následně zapáskované pracovníky oddělení. Ze zápisů je patrné, že i v roce 2008/2009 bylo těžké oprávněnost některých stížností potvrdit. Žádný další záznam, který by se zabýval poškozením konkrétního svazku neodborným postupem při digitalizaci před účinností směrnice „O přípravě archiválií a dokumentů k digitalizaci“ neexistuje. Řešily se případy pomačkání průklepového papíru na průtahovém skeneru, ohnutých rohů, odstranění zrezlých sponek, oddělení fotografií apod., na což upozorňovala jednotlivá oddělení i vedení Archivu.

V listopadu 2009 zahájilo po dohodě vedení obou institucí Oddělení péče o fyzický stav archiválií Archivu kontrolu dokumentů a archiválií před i po digitalizaci, aby mohl být zachycen jejich fyzický stav či přijata další opatření směrem k jejich ochraně. Po řadě dalších jednání na různých úrovních byla přijata taková organizačně-technická opatření, která v podstatě eliminovala hrozbu jejich poškození. To byl také důvod, proč zmíněná směrnice vznikla a proč následně po jejím vzniku pracovníci Oddělení péče o fyzický stav archiválií provedli proškolení pracovníků Archivu i pracovníků oddělení digitalizace Ústavu jak postupovat při přípravě archiválií k digitalizaci i při samotné digitalizaci.

Situaci v otázkách přípravy a předávání archiválií k digitalizaci a ochrany archiválií se důkladně od června 2010 zabývala i Odborná komise k posouzení problematiky ochrany archiválií, digitalizace a informačních systémů v Ústavu a Archivu (dále KODI). KODI si vyžádala vyjádření o „poškození“ archiválií při digitalizaci z jednotlivých oddělení Archivu, vyjádření jsou většinou směřována k odstranění průtahových scannerů, k čemuž také následně došlo. Ani zde nebyl zaznamenán žádný konkrétní případ neodborného rozešívání z doby působení Archivu a Ústavu.

V polovině loňského roku bylo účelově tvrzeno v médiích, že poškození dokumentů při digitalizaci dosahuje 5-10 % celkového objemu digitalizovaných materiálů. K tomu je nutno dodat, že Ústav do konce roku 2010 pořídil 18.091.419 digitálních kopií. V takovém případě by to znamenalo poškození více než 900.000 stránek dokumentů, což je zcela jistě absurdní představa.

Na základě výše uvedeného je zřejmé, že se ve skutečnosti jednalo o jednotlivé případy částečného poškození, přičemž nebyl zaznamenán případ, že by došlo k jakémukoliv nenávratnému poničení či dokonce ke ztrátě archivních dokumentů. Pro úplnost uvádíme, že podle vyjádření Odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR neexistuje žádná evidence poškození archivních materiálů, a proto nelze objektivně porovnat, v jaké míře obecně dochází k poškození při digitalizaci v jiných archivech.

- ad 2) Kolik lidí (z toho kolik historiků) odešlo v roce 2010 z ÚSTR? Kteří historici je nahradili? Kterým lidem (prosím jmenovitě) byla dána výpověď? A jak byla zdůvodněna?

V průběhu loňského roku 2010 vystřídal Ústav čtyřikrát ředitele, což se pochopitelně odrazilo i na zvýšené fluktuaci zaměstnanců. Zároveň se Ústav musel na základě rozhodnutí vlády vyrovnat také se snižováním svého rozpočtu v oblasti mzdových nákladů. Celkově byl proto v uplynulém roce ukončen pracovní poměr ve čtyřadvaceti případech.

Výpovědi ze strany zaměstnavatele, podle § 52 Zákoníku práce, byl v roce 2010 ukončen pracovní poměr se sedmi zaměstnanci (v šesti případech se jednalo o vedoucí pracovníky, kterým po odvolání nebo vzdání se funkce byla dána výpověď). U zaměstnanců zařazených v Odboru zkoumání totalitních režimů, tedy historiků, došlo k rozvázání pracovního poměru celkem v šesti případech (z toho pět zaměstnanců ukončilo pracovní poměr na vlastní žádost, podle ustanovení § 50 Zákoníku práce a v jednom případě skončil pracovní poměr uplynutím doby určité). Ve všech případech však Ústav neprodleně reagoval na vzniklou situaci a uvolněná místa obsadil novými zaměstnanci s adekvátním vzděláním a zaměřením podle zkoumaného období či problematiky.

V posledním čtvrtletí roku 2010, v důsledku plošného snížení veřejných financí, byl Ústav nucen uskutečnit organizační opatření na řešení nastalé situace, které spočívaly

v kombinaci plošného snížení platu všem zaměstnancům a dále pro přijetí organizačních změn, sledujících zvýšení efektivity práce spočívajících ve strukturální změně snížení počtu zaměstnanců o osm. Ve všech případech bylo zaměstnancům vyplaceno odstupné ve výši pět průměrných platů. Pracovní poměry byly ukončeny po uplynutí výpovědní lhůty v lednu 2011, kromě jednoho případu, kdy byl ukončen pracovní poměr dohodou k 31. 12. 2010.

V souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů neuvádíme konkrétní jména zaměstnanců, nicméně k dané problematice odkazujeme na zevrubnou informaci poskytnutou v režimu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, která je zveřejněna na internetové stránce Ústavu [http://www.ustrcr.cz/data/pdf/vyzadane-informace/2011/ust\\_94\\_2011.pdf](http://www.ustrcr.cz/data/pdf/vyzadane-informace/2011/ust_94_2011.pdf).

- ad 3) Zda probíhají či probíhaly soudní žaloby lidí, kterým byla dána výpověď? Případně s jakým výsledkem.

Aktuálně Ústav eviduje jednu žalobu v případě bývalého zaměstnance oddělení zkoumání komunistické totalitní moci, kterému byla dána výpověď ve smyslu § 52 Zákoníku práce z důvodu organizačních změn, přičemž mu bylo vyplaceno odstupné v souladu s Kolektivní smlouvou ve výši pěti platů. Pracovní poměr tohoto zaměstnance skončil dne 31. 1. 2011. Soudní řízení zatím neproběhlo.

- ad 4) Ve Výroční zprávě ÚSTR za rok 2010 se píše, že „Archiv měl k dispozici veškeré digitalizované dokumenty“. Má Archiv opravdu přístup ke všem digitálním kopiím?

Jak jsme již počátkem roku informovali místopředsedu Senátu PČR doc. JUDr. Petra Pitharta, měl a má Archiv k dispozici veškeré dokumenty digitalizované Ústavem z jeho archivních fondů a sbírek a tudíž může tyto archivní jednotky v případě zájmu badatelské veřejnosti všechny předkládat v elektronické podobě (<http://www.ustrcr.cz/data/pdf/uredni-deska/ust-1-80-2010.pdf>). K 1. 11. 2011 navíc Archiv digitalizované kopie převezme na základě nové realizační dohody protokolárně, formou zápisu mezi oběma řediteli.

S pozdravem



Vážený pan  
PhDr. Jaromír Jermář  
Předseda Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice  
Senát Parlamentu České republiky  
Praha

---

Ústav pro studium totalitních režimů

Siwiecova 2  
130 00 Praha 3

Tel.: + 420 221 008 274, 322  
Fax: + 420 222 715 738  
E-mail: sekretariat@ustrcr.cz  
[www.ustrcr.cz](http://www.ustrcr.cz)